

Komunitatea

ULA IRURETAGOIENA

2024ko Arkitektura Pritzker Saria arkitekto japoniar bati esleitu zaio: Riken Yamamoto-ri. Bere izena tekleatzen baduzue, bere izenari lotuta dauden eraikin irudiak ez dira bereziki deigarriak. Deigarria dena da Pritzker sariak oraindik ere eraikin berriak eta oparoak egitearen ibilbidea saritzen duela eta izen propio bati lotua egoten dela. Ulertzen da arkitektura esanguratsua eraikinean eta pertsona baten egitekoan dagoela. Ejem, arkitektura profesioaren irudikapen klasiko bati erantzuten ari zaio, gaur egun arkitektura bulego asko hainbat pertsonak osatutako kolektiboak baitira eta ez dute izen propio baten pean lanik egiten. Arkitekturaren eginkizuna espazioaren materialitatea da, ez du zertan eraikin berri baten emaitza ekarri behar. Agian urte batzuetan belaunaldi aldaketak ekartzen duena Pritzker sarietan islatuko da.

Baina Pritzker saria egunerokoarekin bat dator, Yamamoto aukeratzean eman duen arrazoian: bere arkitekturak komunitatea aintzat hartzen duela. Txikitan bizi zen etxeak aurrealdean farmazia bat eta komunitateari zerbitzu emateko gunea zeukan eta atzealdean etxe pribatua, eta esperientzia horrek bere lana zedarritu duela kontatzen du Yamamotok. Esan behar da, arkitektura ikasleen hitz gogokoenetariko bat "komunitaterako gunea" sortzea dela. Etxe-erakinean eta auzoetan espazio pribatu eta publikoaren banaketa gainditu nahi duen txoko bat da, jendartea saretzeko helburuz. Hirugarren kategoriako txokoetan gauza asko gertatzeko aukera irudikatzen da: bazkaldu, irakurri, bilera bat egin, jolastu, egonean izan, eztabaidatu... Irisgarriak, ongi argiztatuak, ongi ekipatuak eta erraz erabiltzekoak dira, etxean eta kalean ez dauden ezaugarriak dituztelako, beste kategorietan gertatzerik ez dena gertatzeko. Elkarbanatzeko gunea bat, elkarren ondoan egoerak gertatzeko, elkarrekin ekintzak antolatuzko. Yamamotok komunitateari eta inguruneari arreta jartzen dio eta sentsibilitate hori garaikidetasunaren seinale omen da. ●

M-11: orduko eta gaurko begiradak

URKO APAOLAZA AVILA

Gasteiz, goizeko 8:15. Martxoak hamaika ditu eta egunsentiaren hotzetik babesteko zamarrak ondo lotuta atera gara autobusetik lanera. Florida parkea gurutzatu, Zulueta jauregia eta Ajuria-Enea albo batera utzi, eta garitan ohiko kontrola. Ezer berririk ez. Paper eta bilera arteko beste egun bat datorkigula dirudi. Baina zurrumurruak berehala zabaldu dira, hedabideak hasi dira lehen datuak ematen interneten. Telefonoak sutan daude. Leherketak Madrilgo aldiriko trenean. Sarraskia izan da. 193 hildako.

Hogeitortek paradatik ematen dute Lehendakaritzan ikusi eta bizi izan zena hobeto interpretatzeko. Etxe hartan askok ez zuten entzun behar izan lehenengo ordu horietan Madrilgo komunikabideetan bolo-bolo zebilena -ETAren atentatu bat izan zela- euren sententzia emateko: "Kabroiak, hau aurrera ihes bat da", atera zitzaion bulego eta korridore horietan zaildutako goi-mailako teknikari bati, leherketen berri izan orduko. Gero etorri zen Juan Jose Ibarretxeren agerraldi goiztiar famatua, beste inor kamera aurrean jarri aurretik, esaten hori egin zutenak ez zirela euskaldunak, "basapiztiak" zirela. Eta ondoren egoitza aurrean elkarretaratzea, lehendakaria bera, kontseilariak eta pertsonal guztia bertan zirela. "Denak behera", agindu zuen beste lehendakari baten senide oso gertukoak begirada irmo batekin. *Ai-ai-ai* begirada horiek... Bekadun eta praktikatako langileon artean zalantza nagusi zen ordea. "Ez da posible". Hori zen bazkalorduan *tuper* arteko esaldi murtxikatuen. Gero, Arnaldo Otegia "ezta hipotesi bezala ere", esan zuen. Eta iluntzerako, irradian Ángel Acebes espainiar ministroaren ahotsa, Koranaren bertsetak aurkitu zituztela furgoneta batean. Bi egun geroago, beraz, akabo gezurra, nahiz eta Madrilgo eskuindar medio zenbaitek jarraituko duten konspirazioaren teoriekin bueltaka. Baina tartean, Angel Berrueta eta Kontxi Sanchiz hilotz utzi zituzten Iruñean eta Hernanin.

Gaur egungo begiradatik, harrigarria da Lehendakaritzan eta Sabin Etxean gehienek hasieratik nola irentsi -eta hein batean elikatu- zuten ETA izan zena- ren tesia, frogarik izan gabe. Garai hartako testuinguruan kokatzeko ahalegina eginik ere, zaila ematen du sinestea. Ez al zuten informazio gehiago? Zertan ari ziren Ertzaintzako adituak? El Diario.es-en Iker Riojak pista batzuk eman dizkigu. Atentatuaren biharamunean, EAEko poliziaren Análisi eta Informazio Unitateak idatzitako txosten sekretu batek zioen Aznarren Espainiako Gobernua ETA Al Qaedaekin lotu nahian zebilela, Madrildik konfidantzazko pertsona batek emandako informazioaren arabera "denak langabezia geratuko" zirelako bestela. Berandu baina. Hauteskunderi begira izan edo ez, esanak esana zeuden. ●